

De terugkeer van de reuzenwaterlelies in de Nationale Plantentuin

De heraanleg van de kas

Wat is er veranderd?

De volledige infrastructuur van de kas werd gerenoveerd: het dak, de bestrating, de waterbassins werden hersteld en afgewerkt. In de kleine waterbassins werden elektrische verwarmingselementen geïnstalleerd.

Wat is er nieuw?

In het hoofdbassin werden verschillende waterdieptes heraangelegd, om verschillende types van waterplanten onderdak te bieden.

Twee nieuwe zones werden aangelegd met daarin respectievelijk planten uit tropische moerassen en uit mangrovebossen. Daarnaast werden 5 aquaria geplaatst, specifiek om de verschillende aanpassingen van waterplanten te tonen.

Het thema 'tropische planten en water' werd versterkt. Alle aanpassingen om in water te kunnen overleven komen aan bod. Drijvende waterplanten zoals de reuzenwaterlelies, maar ook waterpalmen, mangrovebomen, de heilige lotus, de waterhyacint, ...

Duur van de werken

In fases verspreid over twee jaar.

Kostprijs

Totaal: € 655.000

Afwerking van de binnenkant: € 170.000

Bestrating: € 45.000

Dak: € 440.000

Eigenschappen van de kas

De kas met de reuzenwaterlelies is de warmste en natste kas van het Plantenpaleis met een relatieve luchtvochtigheid van meer dan 80%. De temperatuur is er steeds minstens 28 °C maar kan er gemakkelijk veel hoger oplopen. Het grote bassin bevat meer dan 275.000 liter water en wordt op 25-30 °C gehouden.

Vanwaar komen de planten in deze serre?

Het merendeel van de planten had de Plantentuin al in collectie. We ontwikkelen onze plantencollecties al zeer lang en waterplanten maakten daar steeds een deel van uit. Een aantal van onze planten werd ook al voor wetenschappelijk onderzoek gebruikt. Via een samenwerking met de VUB bekwamen we bijvoorbeeld een aantal mangroveplanten uit Kenia. Van een gespecialiseerde Weense firma kocht de Plantentuin enkele Filippijnse soorten.

De reuzenwaterlelie

De reuzenwaterlelie (*Victoria amazonica*) komt uit het Amazonegebied. De bladeren kunnen een diameter van meer dan 2 meter bereiken.

De buitenkant van de bladeren is bedekt met stekels om plantenetende vissen af te schrikken.

Een blad kan 40 kg dragen.

1837: De plantkundige Schomburgk brengt voor het eerst de reuzenwaterlelies die hij tijdens zijn ontdekkingsreizen gezien had, mee naar Engeland.

Om de Britse koningin te eren werd de plant 'Victoria' gedoopt.

1849: Britse tuiniers laten voor het eerst een gekweekte plant bloeien.

1850: De Gentse Louis Van Houtte slaagt er ook in om in België een plant in bloei te krijgen.

De reuzenwaterlelie is een ikoonplant voor de Plantentuin.

- Het kweken van de reuzenwaterlelie is al 160 jaar een op en top Belgisch verhaal. Na Engeland was ons land de eerste plek waar de teelt lukte. In 1854 werd een speciale serre ontworpen door hofarchitect Alphonse Balat, die ook de Koninklijke Serres van Laken ontwierp. Momenteel bevindt deze 'Balatkas' zich elders in de Plantentuin.
- Het succesvol kweken van reuzenwaterlelies vereist tuiniers met vakmanschap en overlevering van kweekgeheimen van generatie op generatie.
- Door de grootte van de plant en de warmte die ze vraagt, is de teelt enkel weggelegd voor instellingen met de vereiste infrastructuur zoals de Plantentuin.

De bloem, een nachtelijke gevangenis

- De bloemen van de reuzenwaterlelies bloeien elk slechts 2 nachten.
- De 1^e nacht, trekt de helderwitte bloem in de natuur bestuivende kevers aan met haar kleur en geur.
- De kevers kruipen in de bloem maar raken er niet meer uit door de schubben in het hart van de bloem en doordat de bloem zich sluit tegen het ochtendgloren.
- De 2e nacht, opent de inmiddels roodachtig geworden bloem zich opnieuw en laat de insecten vrij, die met stuifmeel overladen worden.
- De kevers worden opnieuw aangetrokken door een andere jonge witte bloem en zo brengen zij het stuifmeel over.
- Tegen het einde van de 2e nacht sluit de bloem zich voor goed en verdwijnt onder water waar de zaden zich zullen ontwikkelen.

Hoe kweek je zo'n reuzenwaterlelie

- In de natuur (Amazonegebied) is de reuzenwaterlelie een doorlevende plant, maar bij ons wordt de plant als éénjarige gekweekt.
- Het water van het bassin is steeds 25-30° C.
- In februari worden de zaadjes gezaaid in water van slechts enkele cm diep.
- Vanaf maart laten de tuiniers het water trapsgewijs stijgen.
- Tegen eind april verschijnen de eerste bladeren.
- In de zomer bestuiven de tuiniers de bloemen met de hand, want de natuurlijke bestuivers leven hier uiteraard niet.
- In de herfst zijn de zaden rijp, ze worden geoogst en in koel water bewaard om de kiemkracht meerdere jaren te kunnen behouden.
- In november worden de planten uit het bassin gehaald. De dagen beginnen bij ons dan zo kort te worden dat de planten geen groeikracht meer vertonen.
- In het lege bassin wordt verse grond gedaan, samengesteld volgens een geheim recept dat de tuiniers generatie op generatie aan mekaar doorvertellen.

Nieuw en uniek in ons land: mangroves en tropische moerassen

Naast de reuzenwaterlelies laat deze serre u nog met heel wat andere unieke plantensoorten kennismaken. We hebben heel wat planten uit mangrovegebieden samengebracht. Deze zijn aangepast om langs de zoute oceaankusten te groeien. Ze kunnen met hun steltwortels aan de wisselende waterstanden tussen hoog- en laagwater en aan de beukende golven weerstaan. Sommige soorten bezitten zoutklieren om actief het teveel aan zout uit te scheiden. Mangroves zijn erg bedreigd en grote delen werden al vernietigd. Nochtans zijn ze erg nuttig als paaiplaats voor kreeften, vogels en vissoorten. En ook als golfbrekers bij tropische tsunami's, hebben ze de

mens al vaker dienst bewezen.

Nog nieuw in deze kas zijn de aquaria, niet met vissen, maar met planten! Ze tonen de uitzonderlijke aanpassingen van planten om onder water te kunnen ademen, om te kunnen blijven drijven of om lucht tot diep in hun wortels te krijgen.

Een bijzondere plaats kreeg de heilige lotus uit India, die met haar bijzondere bladoppervlak water weet af te stoten. Deze zelfreinigende

eigenschap inspireerde ingenieurs tot tal van toepassingen in de nanotechnologie.

Een unieke publiekservaring in België, op 3 km van het Atomium!

Met 2 evenementen vieren we de heropening van de serre met de reuzenwaterlelies:

Op zondag 20 juni 2010 van 15 tot 20 uur zal er een professionele fotograaf aanwezig zijn om baby's op de gevoelige plaat vast te leggen op het blad van een reuzenwaterlelie.

- Enkel voor baby's tot en met 12 maanden oud.
- Inschrijven is verplicht op 02 260 09 70, u spreekt telefonisch ook een uur af.
- U dient zich op 20 juni minstens 1 uur op voorhand aan bij de kassa om uw tickets aan te kopen. Niet tijdig afgehaalde tickets worden doorverkocht.
- Kostprijs foto € 10
- Toegangstickets Plantentuin € 5 (€ 4 senioren en personen met beperkingen, gratis voor kinderen –12 jaar).
- Foto kan onmiddellijk meegenomen worden.

Nog heel de zomer lang, mogen alle mensen die de naam Victoria (of afgeleide namen zoals Victor, Victoire, ...) dragen, gratis de Plantentuin bezoeken.

Voor meer info of beeldmateriaal:

Nederlandstalige persattaché: Koen Es, 02/260.09.69
koen.es@br.fgov.be

Attachée de presse francophone: Brigitte Vermaelen,
02/260.09.49 brigitte.vermaelen@br.fgov.be